

Kirsebergs kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KARL JOHAN KEMBER, 2017-10-03

jais
arkitekter

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Kirsebergs kyrka

Husie församling, Malmö pastorat, Lunds stift
Malmö socken, Kapellet 12:2, Malmö kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Kirsebergs kyrka ligger i delområdet Kirsebergsstaden i nordöstra delen av Malmö [1].

[1]: Kirseberg från öster (flygfoto av Pär Martin Hedberg)

Namnet "Kirseberg" är belagt sedan 1500-talet och tros komma från danskans "kirsebaer", eftersom området vid tiden lär ha varit bevuxen med körsbärsträd. På höjden norr om Kirseberg hade man galgbacke och häxbål. Från medeltiden och fram till 1800-talet hade Malmö stad egen jordbruksmark i området, som i princip helt saknade bebyggelse. Kirsebergsstaden började befolkas först vid 1800-talet slut, då trångboddheten och misären i centrum drev många arbetarfamiljer till den snabbt framväxande småhusbebyggelsen i stadens olika ytterområden. Gerlachs park (1879) och Beijers park (1885) anlades som sociala insatser för de boende i området, som snabbt befästes som arbetarstadsdel. Många hade sitt jobb vid järnvägen, som med sina tre spår mot Simrishamn, Genarp och Trelleborg formade en kraftig fysisk barriär mot stadens

sydvästra delar. 1918 anlade Statens järnvägar ett stort verkstadsområde på åkermark precis söder om Kirsebergsstaden. Andra stora arbetsgivare blev Malmö nya fängelse, byggt 1914 i områdets norra del, och i öster mentalsjukhuset Malmö Östra sjukhus som invigdes 1930. Efter andra världskriget och en bit in på 1950-talet förtätades stadsdelen österut med mestadels låga lamellhus enligt stadsingenjör Eric Bülow Hübés stadsplan. Sedan dess har nybyggnationen varit relativt begränsad.

Kirsebergs kyrka ligger i vägkorset Vattenverksvägen och Sperlinggatan. Vattenverksvägen anlades på 1870-talet mot vattenverket som då byggdes i Bulltofta. I området kring kyrkan finns en varierad bebyggelse med bostäder, verksamheter och handel. Runt byggnaden ligger övervägande funktionalistiska lamellhus i tre- fyra våningar, byggda i perioder runt mitten av 1900-talet, ett stycke nordväst därom små gathus från sena 1800-talet. Sydväst om kyrkan finns Gustav Freij's plats, ett grönområde uppkallat efter en av stadens idrottsprofiler och en av världens bästa brottare under 1940- och 50-talen. Kring parken ligger radhus och små villor från 1900-talets andra hälft, och i dess norra kant kyrkans parkering. Längre söderut tar det gamla verkstadsområdet, som ännu har kvar stora delar av sin ursprungliga 1910-talsbebyggelse, vid.

Kyrkobyggnaden

Den snabba utbyggnaden av Kirseberg i början av 1900-talet ledde till behovet av en ny kyrka, som var lätt tillgänglig för de boende i området. Dittills hade de varit hänvisade till Malmö S:t Pauli, som var en mycket stor församling både geografiskt och befolkningsmässigt. 1919 bildades Kyrkliga förbundet, som bl.a. tog på sig att ordna gudstjänster i Kirsebergsskolan genom frivilliga medarbetare. Efter en tid blev önskemålen om en riktig kyrklig lokal allt starkare, och 1921 startade man en insamling för att bekosta nybygget. 1925 skänkte konsulinnan Anna Sederholm en tomt mitt i Kirsebergsstaden för ändamålet. Förbundet bildade Kirsebergsutskottet, som kunde påbörja bygget 1927 med hjälp av de insamlade medlen och donationer från Hulda och Carl Herslow. Budgeten var mycket ansträngd, och domkyrkoarkitekten Theodor Wählin gick med på att upprätta handlingarna till nybygget utan ersättning. Till huvudentreprenör utsågs AB Skånska cementgjuteriet. När kyrkan stod klar 1928 hade utskottet inga pengar kvar, utan budgeten balanserades under åtskilliga år med hjälp av gåvor, försäljningar och frivilliga insatser. 1946 överlämnade det s.k. Kirsebergsutskottet kyrkan som gåva till de kyrkliga myndigheterna i Malmö.

Theodor Wählin var en av de framträdande skånska arkitekterna i början av 1900-talet. Hans produktion av profana byggnader var omfattande, med Falsterbohus, Hippodromen i Malmö och Zoologiska institutionen i Lund som några höjdpunkter, men det är i rollen som domkyrkoarkitekt Wählin blivit mest känd. Han följde tidens strömningar, från 1890-talets eklekticism via sekelskiftets jugend och national-

romantik till 1920-talets klassicism, men utvecklade också en egen självständighet inspirerad av äldre tiders formspråk. Hans vurm för den medeltida konsten var stark, och i sina kyrkorestaureringar sökte han ofta tydliggöra de romanska- och gotiska dragen på bekostnad av senare tillskott. När nya tillägg krävdes lade han gärna till historiserande, regionalt förekommande former t.ex. trappgavlar och blinderingar, så att kyrkorna skulle framträda som allmänhetens idealbild av den ”skånska landsorts-kyrkan”. Kännetecknande för hans arkitektur var också omsorgen om detaljerna och materialen, gärna kalksten, tegel och smide, som valdes av högsta kvalitet. I Kirseberg fick Wåhlin möjlighet, att mot slutet av karriären sammanfläta sina kunskaper i en ny kyrka, och att kombinera kärleken till lantkyrkan med moderna drag och 20-talets klassicistiska saklighet. Till kyrkorummet fogades en lägre del med församlingssalar och biutrymmen, som lades i vinkel mot en gård. Interiören utformades som ett välvt rum med öppna bänkkvarter, koret i söder och orgelläktaren i norr. Som altarprydnad tänkte sig Wåhlin ett sannolikt aldrig realiserat altarskåp med två flyglar. Noterbart är, att det inte finns någon dopfont inritad på Wåhlins ursprungshandling.

1951 förnyas staketet i kyrktomtens nordöstra hörn enligt Ewe arkitekters handlingar.

1955 förlängs orgelläktaren med 1 meter för att ge kören större utrymme. Ritningarna tas fram av arkitekterna Nils Blanck och Aina Berggren.

1958 monteras två glasmålningar, skapade av konstnären Gunnar Torshamn, i korfönstren mot söder och norr.

1961-62 installeras ny belysning i långhuset, malmkronor och lampetter formgivna av konstnären Gunnar Nordin. De gamla stjärnformade lamporna tas ned och sparas.

1972-73 byggs ett församlingshus i anslutning till kyrkan. Ritningarna tas fram av arkitekten Erik Månsson, som ritat bl.a. Heliga korsets kapell (1965) på Fosie kyrkogård. Kyrktomten utökas och huset formas som en stor vinkelbyggnad, som omfattar både Wåhlins gård i norr och en ny trädgård söder om kyrkan. Trädgården byggs upp i två nivåer med en slänt mellan. Även Wåhlins byggnad påverkas. Exteriören omputsas och målas, och i nordöstra hörnet görs en tillbyggnad med förråd och toalett. Församlingssalen får nya viktörrar mot kyrksalen och sannolikt ett nytt golv. Biutrymmena disponeras om och ytskikten förnyas. Källaren görs om till aktivitetsrum och vinden till gästrum. Ursprungstrappan mellan planen ersätts av klinkerklädda betongglöp.

1974 installeras den nuvarande orgeln och orgelfasaden.

1980 görs en renovering av kyrkorummet. Väggarna målas med silikat, korets golv höjs och en glasmålning, utformad av konstnären Stig Carlsson, sätts in i korets fond-

vägg. Altaret flyttas fram från korväggen och altarringen ersatts av flyttbara knäfall.

1993 renoveras interiören på nytt. Väggarna och valven bättringsmålas med oljefärg. Heltäckningsmattan tas bort, och ett furugolv liknande det i långhuset läggs i koret.

1995 renoveras fönster och dörrar. Vissa fönster byts, bl.a. de i Wåhlins församlingssal.

2003 repareras yttertaket; beslagen ses över och färgen påbättras. Fasaderna, ytterdörrarna och fönstren repareras och målas.

2005-2008 görs en renovering av församlingshuset efter SEWS arkitekters handlingar. I nordvästra delen ersätts sov-, dagrummen och syföreningens sal med körrum och samlingsal. Yttertaket förnyas och höjs över utrymmena. Entrén mot väster görs till varumottagning och ett restaurangkök sätts in. Entréhallen utvidgas och får nya yt-skikt. Köket som inretts i Wåhlindelen ersätts av en reception ut mot entréhallen. Vissa metall- och träpartier förnyas, och mot söder monteras solceller.

Exteriör

Kyrkoanläggningen består av Theodor Wåhlins kyrkobyggnad från 1928 [2] och Erik Månssons församlingshus från 1973. Mellan husen skapas två gårdar, dels entrégården från Wåhlins tid, dels en trädgård som togs i bruk samtidigt med församlingshuset. Det beskrivs vidare under *"Byggnader på kyrkotomten"*.

Kyrkobyggnaden svarar mot arketyper av en kyrka, med torn i norr, långhus och ett rakt avslutat kor i söder. Högst upp i tornet finns i tre väderstreck stickbågiga ljudöppningar, som sprider kyrkklockornas klang över Kirseberg. Till kyrkan kopplar tre snarlika utbyggnader, mot väster ett vapenhus, mot öster en sakristia och en mindre volym med toalett och kapprum från 1973. Kyrksalen är mot gården sammanbyggd med en L-formad volym i två plan, som rymmer två samlingsalar och biutrymmen. Dess södra vinkel ansluter till det vitputsade, modernistiska församlingshuset.

Kyrkan är uppförd av kalkputsade tegelmurar. Fasaderna var från början säckskurade, men är numer kvastade med heltäckande puts. Dagermurarna står på en cementputsad sockel, undantaget norrfasaden och sakristians östgavel som är i liv med gatan. Deras socklar, till största delen dolda sedan gatunivån höjts kraftigt, ingår som delar i gråstensmuren runt kyrkotomten. Sadeltaken över torn, långhus, sakristia, vapenhus och toalettutbyggnad är, liksom södra delen gemensamhetsutrymmenas pulpettak, täckta med rött, enkupigt falstakteg. Taket över församlingssalarna är gjort av rödmålad plåt, lagd i skivtäckning med förskjutna hakfalsar. Längs takfoten löper en slätputsad gesims i ett, två eller tre språng. Gavlarna är utformade på traditionellt skånskt vis med pannorna lagda i bruk direkt på muren utan vindskivor.

[2]: Kyrkan från nordväst, t.h. syns församlingshuset från 1973

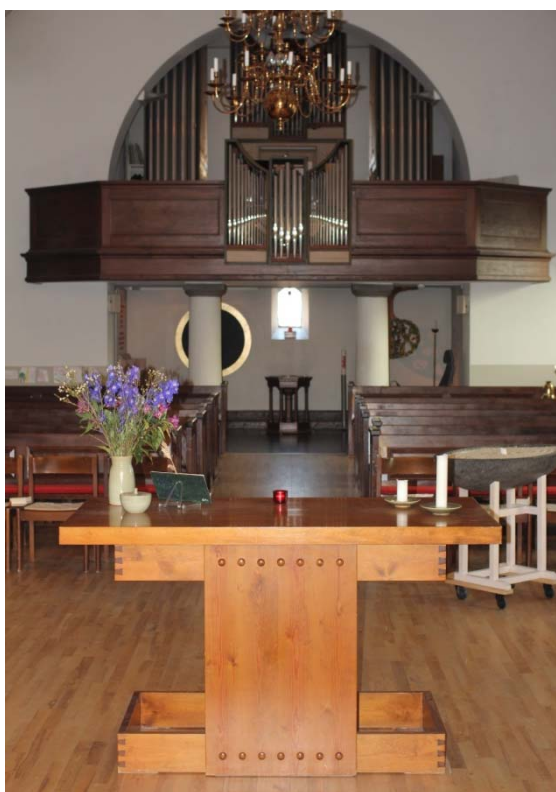
Murarna genombryts av brunmålade fönster. Fönstren till kyrkorummet är från 1927, de till församlingssalen från 1995. De flesta är rektangulära med dubbla, kopplade och spröjsade bågar med öppningsbara lufter. Fönsterblecken är av målad plåt. De gamla fönstren har i hög grad kvar sina valsade glas med blyinfattade rutor i innerbågarna. Fönsteröppningarna är ömsom raktäckta, ibland med skrånade nischer, ömsom kölbågiga med putsade blinderingar ovan fönstren. I församlingsdelen finns mot norr tre rundbågiga nischer, där varsitt raktäckt fönster/ fönsterdörr och ett halvcirkulärt överljus skrivits in mellan blinderingarna. I tornets norra- och korets södra fasad finns varsitt rundfönster. I korets fönsteröppningar sitter glasmålningar bakom skyddsrunder av polykarbonat. Gluggfönstren i toalettutbyggnaden har glasen fogade till murverket.

Kyrkans huvudentré finns i vapenhusets västgavel. Porten, uppbyggd av brunmålat ramverk och fyllningar, sitter indragen i en kölbågig, putsad portal. Ovanför portalen syns ett stort kors infällt i putsen. Till sakristian och toalettutbyggnaden leder varsin stickbågig dörr, utvändigt klädd med brunmålad, liggande träpanel.

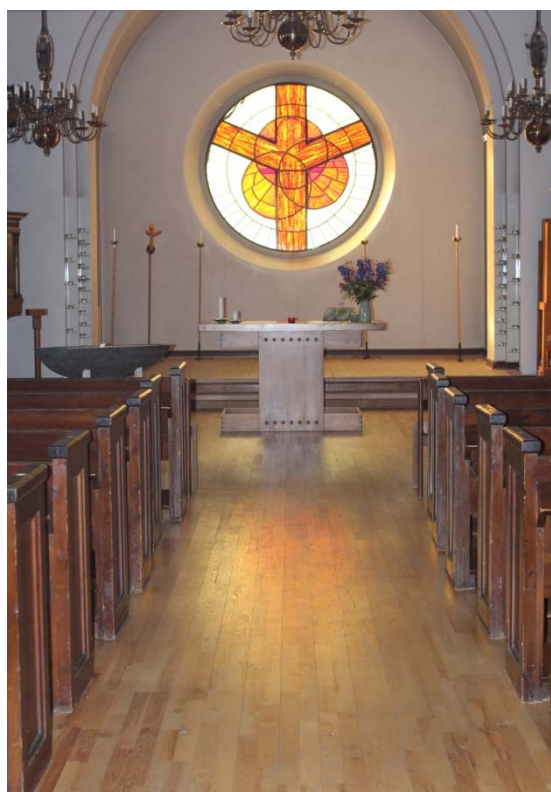
Interiör

Vapenhuset har vitputsade tak och väggar, nedtill avslutade med en profilerad, betsad sockel. På golvet ligger ursprungliga gråa kalkstensplattor. Mot öster och söder leder varsin pardörr mot församlingssalen resp. kyrkorummet. Dörrarna är ursprungliga, gjorda med ramverk och speglar av betsat trä. I taket hänger en stjärnformad armatur.

Från vapenhuset kommer man till ett utrymme under orgelläktaren, som inretts som dopplats. På golvet ligger kalkstensplattor, väggarna är vitmålade med en betsad fotlist nederst. Dopfunten står vid norrväggen, i förlängningen av långhusets mittgång som en pendang till altaret [3]. Placeringen följer medeltida tradition där dopfunten stod nära ingången. Inte förrän barnet var döpt och "rent" fick det komma in i kyrkorummet. Läktaren vilar på två kraftiga, putsade kolonner med bas och kapital av granit. Blancks förlängning av orgelläktaren från 1955 är utformad med ett lågt ramverksräcke i betsad fur. Stommen i den påbyggda delen är uppbyggd av stålbalkar som kringgjutits med betong. Ovansidan är täckt med ett ljust trägolv av okänd ålder.

[3]: Långhuset mot orgelläktaren och dopplatsen

[4]: Långhuset mot koret

Långhuset kröns av ett vitputsat tunnvalv. Väggarna är vitputsade med en gråmålad bård och en profilerad träsockel nederst. Mot väster och öster sitter fönster resp. tre pardörrar mot församlingssalen i stickbågiga, vitputsade nischer. Dörrarna är gjorda av betsad fururamverk med omväxlande täta och glasade speglar. Golvet är av lackerad brädparkett av okänd ålder. På ömse sidor om mittgången finns varsitt öppet kvarter, med bänkarna ställda direkt på furugolvet. Längst fram mot koret har bänkarna bytts mot lösa stolar som grupperats runt altaret. Altaret står nedanför koret tillsammans med en ambo, flygel, ljusbärare och kororgel. I sydöstra hörnet finns predikstolen med direkt koppling till sakristian. Rummet belyses av lampetter och takkronor i mässing.

Koret [4] skiljs från långhuset med en tvåsprängig, rundbågig triumfbåge. Golvet är sedan 1980 upphöjt två steg och täckt av obehandlade furubräder. Korets väggar och

det tunnvälvda innertaket är putsade och vitmålade. I fönsteröppningarna sitter blyinfattade glasmålningar. De mot väster och öster, skapade av Gunnar Torshamn, skildrar Jesu dop och Nattvarden i starka färger. I den södra centralväggen finns en rund målning i rött, gult och guld, gestaltad av Stig Carlsson. Motivet är ett gaffelkors framför tre runda ringar, symboler för treenigheten, och en strålande sol.

Intill dopplatsen finns en dörr mot en betongtrappa, som går upp till orgelläktaren och tornets översta plan. Det första av dessa används för förvaring, nästa som klockvåning. Tornkamrarna har brädgolv och väggar av tunnputsat tegel. En stege leder vidare upp till ett utrymme i tornvinden, varifrån takstommen enkelt kan överblickas. Takstolen är uppbyggd av två bindbjälkar, högben och stödben som vilar på ett inre remstycke på murkrönet. Underlagstaket är av träpanel. Vinden ovanför långhuset nås via en trappa på församlingsdelens vind. Långhusets takstol är uppbyggd med kryssförstyvade högben och dubbla påspikade bräder som hanband. Tunnvalvet är isolerat med mineralull.

Församlingsdelen (1928)

Församlingssalen nyttjas bl.a. som café och träffpunkt, men kan vid stora förrättningar bli en del av kyrkorummet genom att vikdörrarna öppnas mot långhuset. Väggarna är putsade och vitmålade med en betsad fotlist nederst, på golvet ligger ett skeppsgolv, kanske från 1973. Fönstren är utbytta 1995 och moderniserade med 2 glas isolerrutor, men har kvar sina gamla foder. Salen är möblerad med lösa bord och stolar, bl.a. två karmstolar som förefaller vara samtida med kyrkan, och en f.d. kororgel. Från salen leder en dörr i väster till en modern hall, som gjordes om senast 2005. Ljusa trädörrar går till toalett och reception, och en klinkerklädd betongtrappa mot vind och källare. Också dessa plan är moderniserade och används till hobby- och fritidsverksamhet av olika slag, bl.a. snickeri och klädinsamling.

Inredning och inventarier

Altarbordet av trä är byggt 1983 efter Stig Carlssons ritningar. Underredet består av två skivor, bultade till två ramar som fogats samman med rak sinkning. På den övre ramen ligger en krönskiva av 2 lag bräder. Det ursprungliga altaret, troligen ritat av Wåhlin, var gjort i mörkt trä med ett kors på framsidan. Det var i bruk fram till 1983.

Altarskåp saknas. Ursprungligen hängde en stor oljemålning i guldrum ovanför altaret.

Altarring saknas, istället finns sedan 1980 två flyttbara, sammetsklädda knäfall i trä. Den ursprungliga altarringen var gjord med ett balusterräcke i trä.

Dopfunten av ek är från 1928. Upphovsmannen är okänd. På fotplattan står en avfasad mittpelare och åtta slanka kolonner som håller uppe en åttkantig cuppa.

[5]: Predikstol

Predikstolen [5] av ek är från 1928 och sannolikt ritad av Theodor Wåhlin. Foten har ett avfasat skaft, som via en klockformad huv övergår i den polygonala korgen. Den fortsätter åt öster med två fält, som döljer trappan mot sakristian. Fälten, uppbyggda av ramverk och fyllningar, skiljs av korintiska kolonner som bär korgens överstycke. På dess arkitrav finns en inhuggen bibeltext. Ovanför korgen hänger ett ljudtak krönt av en liljefris. Baldakinens undersida pryds av en duva och strålgans.

Bänkinredningen är från 1928, sannolikt ritad av Theodor Wåhlin. Runt hälften av de öppna bänkarna finns kvar. Gavlar och ryggar är gjorda av ramverk i betsad fur, sitsarna av bräder. I bänkarna ligger lösa dynor i en klarröd färg.

Orgeln, byggd 1974 av J Kunkels orgelverkstad i Lund, har 18 stämmor. Orgelfasaden, sannolikt ritad av Thorsten- Leon Nilsson, är indelad i huvudverket med integrerat spelbord, två sidopositiv och ett ryggpositiv infällt i orgelläktarens räcke. Orgelhuset står fritt innanför tornbågen. Piporna omges av fururamar, delvis målade i grönt och rött, med svängda överdelar.

Storklockan från 1927 och *lillklockan* från 1950 är gjutna i malm av M&E Ohlssons klockgjuteri i Ystad och vardera prydda av tre inskriptioner. På lillklockan förkunnas bl.a. att den göts för att tjäna Kirsebergs församling efter dess bildande 1947.

Övrigt

I *silversamlingen* finns åtskilliga föremål från Wiven Nilssons ateljé; bl.a. brudkronor, ljusstakar, vaser, nattvardstyg, oblataskar, särkalkar, en vinkanna, kalk och paten.

Kyrkotomten

Kyrkan saknar kyrkogård. Kyrkotomten omges mot öster av ett staket av metallramar med tätt placerade ståndare. Mot väster finns en parkering med några planteringsytor in mot det moderna församlingshuset. Ut mot Vattenverksgatan löper en vitputsad stenmur avtäckt med tegelpannor. Grindpartiet av smide, ritat av Theodor Wåhlin,

leder in till en stensatt förplats framför kyrkan. Därifrån går dörrar till vapenhuset, Wåhlins församlingsdel och församlingshuset. Söder om kyrkan finns en stor grönyta, uppdelad i nivåer med en trädbeväxt slänt emellan. En gång slingrar från Sperlingvägen ner till lekplatsen, som används av förskolan i församlingshusets bottenvåning.

Byggnader på kyrkogården

Församlingshuset [2] rymmer bl.a. musikrum, samlingsrum, kök och församlingsexpedition med kontor för kyrkans anställda. Ut mot gården i norr finns en entréhall med golv av granitkeramik, gipsväggar och akustikplattor i taket. En skjutlucka kan öppnas till receptionen, som inretts i Wåhlins församlingsdel. Mot väster leder ljusa trädörrar till musikrummet ”Röda rummet” och samlingssalen ”Backasalen”. Salen står i direkt förbindelse med köket, som drivs som en restaurang under namnet ”Johannas kök”. I bottenvåningens västra del finns teknikrum, i södra delen barnrum och förskola. Huset är byggt med luftade, vitmålade skalfasader av tegel och en gipsbeklädd regelstomme. I källaren är teglet gjutet mot en bakmur av putsad betong. Takstommen vilar på tegelmurarna bakom en inklädnad av brun plåt. Taklaget som förhöjdes 2005 bärs av kertobalkar, övriga lägre delar av en spiklimmad fackverkstakstol i trä. Taket är täckt av papp. Fönster, dörrar och glaspartier är omväxlande av trä och metall. På södersidan sitter solceller av glas, fästa till ett metallbärverk i 45 grader från fasaden.

Sydväst om församlingshuset finns ett *förråd* med panelklädda väggar och papptak.

Kulturhistorisk karaktärisering

Kirsebergs kyrka byggdes som en av Sveriges första småkyrkor, i syfte att tjäna de ofta utsatta invånarna i arbetarstadsdelen. Byggnaden uppfördes med hjälp av privata medel, som enträget samlades in under lång tid, och frivilliga insatser. Kyrkan har kontinuerligt fortsatt arbeta nära församlingsborna, med ideella aktiviteter, ett stort socialt engagemang och ett framåttänkande miljöarbete. Kyrkan, med sitt nya, moderna församlingshus, fortsätter att vara en viktig, centralt belägen träffpunkt i stadsdelen och utgör på så sätt en stor del av dess identitet. Kyrkan är därtill, liksom t.ex. fängelset, sjukhuset, järnvägsområdet och 1800-talets gatehus, viktiga komponenter i den samhälls- och socialhistoriskt intressanta bebyggelsemiljön.

Kyrkan uppfördes under 1920-talet, i en tid då det skånska kyrkobyggandet klingat av efter den nygotiska byggboomen. Byggnaden blev nödvändig för att möta den snabba urbaniseringen i Malmö, där arbetarna drogs till stadens nybyggnadsområden, och fick en jämförelsevis modest skala. Istället för sekelskiftets stora, statiska kyrkorum byggde man ett mindre kyrkorum och en angränsande sal, som kunde sammankopplas med långhuset vid behov. Församlingsdelen lades kring en gemensam gård, som gav kyrkan

en välbehövlig avskildhet från gatans larm. Gården avskildes av en mur med ett grindparti av smide, som ännu är bevarat. Lösningarna hade otvivelaktigt framtiden för sig.

Theodor Wåhlins insatser för det skånska kyrkobygandet går inte att överskatta. I sin roll som domkyrkoarkitekt arbetade han framför allt med restaureringar, ofta med intentionen att framhäva de medeltida dragen, och ytterst sällan med nybyggnation. Kirsebergs kyrka och Snårestads kyrka (1925) är de enda Wåhlin ritade från grunden. Båda kyrkorna utgår från den arketypiska, romanska lantkyrkoplanen med torn, långhus och ett mindre kor, men anläggningen i Kirseberg rymmer fler moderna element, en mer varierad arkitektur och ett mer komplext byggnadsprogram med kyrksal och församlingsdel. Den traditionella, ganska oansenliga exteriören balanseras invändigt mot drag av både hantverksmässig nationalromantik och stram tjugotalsklassicism. Kalkstensgolven, de profilerade fotlisterna och fodren, ramverksdörrarna och smideslampan i vapenhuset för tankarna till Wåhlins något äldre byggnader, och kombineras med modernt vitmålade väggar och valv till en enkel och saklig arkitektur. I synnerhet församlingsdelen har förändrats över tid, t.ex. har fönstren förnyats och golvet bytts i samband med att församlingshuset byggts och renoverats. I Wåhlins södra vinkel har nära på alla ytskikt förnyats med en helt annan rumslig karaktär som följd.

Även kyrkorummet har i begränsad grad kvar sitt ursprungliga utseende. Ändringarna som gjorts kan i hög grad relateras till liturgiska önskemål; altaret har ersatts, flyttats ned och ställts fritt framför koret, altarringen har rivits, flera bänkar bytts mot lösa stolar, ursprungsarmaturerna har tagit ned, vikedörrarna till kyrksalen gjorts om och orgelläktaren förstörats för att ge plats åt kör och musiker. Orgelfasaden från 1974 tar upp hela tornbågens bredd och hindrar mycket av det infallande norrljuset. Längst ned i långhuset har ordnats en dopplats med funten elegant ställd i rak axel mot altaret. Altartavlan har ersatts av glasmålningar. Det mycket dominanta rundfönstret med sin symboliska treenighetsframställning utgör ett starkt blickfång, där betraktaren leds in i ett oändlighetsperspektiv. Omdispositionerna har lämnat det idag koret i stort sett omöblerat, vilket gör att det tappat i dignitet. Den enkla upphöjningen förstärker inte det religiösa, utan ger snarare intrycket av en scen.

Församlingshuset möter Wåhlins byggnad på ett fint sätt genom en uppglasad entréhall, som har huvudentrén mot den gamla förgården. Byggnaden är funktionell med en konsekvent genomförd plan, som på ett bra sätt anpassats till tomtens varierade nivåförhållanden. Ombyggnaden 2005 har bidragit till att byggnaden blivit ljusare och den rumsliga variationen större, bl.a. genom att man lagt till ett restaurangkök.

Att tänka på

- Vid framtida upprustningar av kyrkoanläggningen är det av vikt, att Wåhlins

byggnad - även församlingsdelen - hanteras skild från det modernistiska församlingshuset, som bör repareras med helt andra material och tekniker. Var uppmärksam på bevarade detaljer såsom fotlister, foder, beslag och armaturer.

- Vid nästkommande renovering av kyrkorummet kan undersökas, om högkoret kan utnyttjas bättre, utan att kyrkorummets flexibilitet begränsas.
- Trädgården söder om kyrkan kan ges en bättre och mer värdig planering, där den kyrkliga verksamheten på ett bättre sätt kan kombineras med förskolan.

Skydd m.m.

Kyrkan/kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enl. 4 kap. kulturmiljölagen. Kyrkoanläggningen ligger inom riksintresse för Kulturmiljövård Malmö. Området Malmö- Limhamn är därtill utpekad som särskilt värdefullt av Länsstyrelsen.

Källor och litteratur

Järnvägsverkstäderna i Kirseberg med omnejd, Lars Persson, Hedda Rabe & Olga Schlyter, Malmö Museer, rapport 2013:019

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg & Ingrid Sjöström, RAÄ, 2015

Underhållsplan för Kirsebergs kyrka 2005-02-08, Wikerstål Arkitekter, Helsingborg, 2005

Kirsebergs kyrkoarkiv (MSA/01150), Malmö stadsarkiv

Kirsebergs pastorsexpeditions arkiv

Övriga uppgifter

Denna rapport om Kirsebergs kyrka, Malmö pastorat, har upprättats av:

Karl Johan Kember, Arkitekt SAR/MSA, Cert. sakkunnig avseende kulturvården, JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 33, www.jais.se

Alla foton är tagna av rapportförfattaren om ej annat anges.

Inventeringsdatum: 2017-02-16

Färdigställd rapport: 2017-10-03

Kirsebergs kyrka - byggnadsbeskrivning

Beskrivning avser Wåhlins byggnad från 1928

Stomme:	Murverk – Tegel
Fasadmaterial:	Puts - Kalk
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak, med dubbla fall Pulpettak
Taktäckningsmaterial:	Plåt – Lackerad, falsad, förskjutna hakfalsar Takpannor - Lertegel
Byggnadsdel:	Långhus Kor – söder Torn – norr Församlingsdel